

Suglasnosti nositelja za prijavu umijeća suhozidne gradnje na UNESCO popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva

Udruga „Pramenka“ Orlec 4 – 51557 Cres

udruga.pramenka@gmail.com

Orlec 10.02.2017

Udruga „Pramenka“ je udruga ovčara , tradicionalno najjačeg ovčarskog kraja središnjeg djela otoka Cresa.

Na tom području imamo na stotine kilometara gromača (suhozida) koje kod ovčarstva služe kao međa na pašnjacima , tako i kao ograda da se ovce zadrže unutar istih. Osim gromača, suhozidi se prakticiraju i za izradu „menika“ (ograđena nakupine kamenja).

Kako gromače još uvijek imaju svoju funkciju, naši ovčari stalno rade na održavanju istih i iz tog proizlazi da se suhozidima kod nas bavi velik broj ljudi. Pošto je to težak fizički posao najčešće se radi o muškoj populaciji, koja je svoje iskustvo stekla u radu sa starijim generacijama.

Gromače se rade na više načina, ovisno o veličini kamenja koje je na raspolaganju u blizini gradnje, tako da imamo: unjule (jednostruke) i duplice (dvostruke) ili mješovite. Detalji kod izvoda gromača su: stožer (početak gromače) , škuji (otvor za prolaz za ovce), skalini (stepenište za prijelaz preko gromače).

Međutim postoji velika vjerojatnost da će ta tradicija izumrijeti u bližoj budućnosti. Na naše otoke Cres i Lošinj, Lovački savez naselio je divlje svinje, koje su se namnožile do velikih razmjera. Prijetnja su suhozidima na izravan način: ruše gromače i ruju po menicima, i neizravan način: ovčarima je sve teže održavat gromače pa se okreću drugim vrstama ograda (žica, el.pastiri), ovčarstvo propada zbog šteta koje divlja svinja radi na ovčarstvu (klanje ovaca i janjaca). U konačnici kad gromače ne budu više imale svoju funkciju, izumrijet će i ova tradicija.

S obzirom kako je gradnja suhozida kod nas duboko ukorijenjena, zadovoljstvo nam je što je „Umijeće suhozidne gradnje“ priznato svojstvo Nematerijalnog kulturnog dobra. Isto tako dajemo suglasnost da se suhozidna gradnja stavi na popis Uneska kao nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Udruga „Pramenka“ Orlec na Cresu

Tekst: tajnica udruge Elizabeta Mužić

Elizabeta Mužić

Predsjednik udruge: Sandro Tarabocchia

Sandro Tarabocchia